

[Økonomiministeren.]

sig med, om nu også finanspolitikken virkelig var effektiv. Må jeg gøre et par bemærkninger til det. Der er jo givetvis, som jeg lige har sagt, i den periode, hvor kildeskatten køres ind, sket nogle ganske stærke bevægelser i folks reaktioner på spørgsmålet om forbrug og opsparing og indkomstdannelse. Nogle af disse reaktioner kunne man vel forudse; der er andre, som det var meget svært at forudse, og som man først efterhånden har erfaret — og vi har utvivlsomt stadig nogle af disse reaktioner til gode. Jeg kan jo nævne som et usikkerhedspunkt for 1971, at vi ikke ved, i hvor høj grad folk vil betale deres restskat i februar eller vil vente til oktober-november mod et rentetillæg. Det er jo mange hundrede mill. kr., der står på spil dér, når vi ikke ved, hvornår på året disse penge bliver betalt, og det kaster selvfølgelig et usikkerhedsmoment ind over planlægningen af både penge- og finanspolitik for det kommende år. Her har vi ingen erfaringer. Det vil vi have, når vi bare kommer frem til 1972 og videre frem, for dér har vi i hvert fald ét års erfaring for, hvordan folk opfører sig i sådan en situation.

Det afgørende spørgsmål er vel imidlertid, om ikke disse bevægelser, der skete her ved begyndelsen af 1970, er bevægelser, der var kommet uanset selve niveauet af skatterne. Det er efter min mening bevægelser, der først og fremmest hænger sammen med overgangen til et nyt skattesystem og ikke med højden af den skat, som man ved den lejlighed fik, og deraf drager jeg den konklusion, at hvis vi ikke havde haft denne skatteforhøjelse, ville efterspørgselspresset have været endnu stærkere, end det var, idet forskydningerne i opsparingen ville være kommet under alle omstændigheder.

I øvrigt er det jo ikke nogen ny situation, at det kan være svært for skattepolitikken at sætte effektivt igennem under en højkonjunktur. Både hr. Lysholt Hansen og hr. Poul Dam var i deres indlæg i går inde på, at vi jo alle har vurderet forkert. De to ærede medlemmer mente vel nok, at jeg i særlig grad havde gjort det, men var da så oprigtige at tage sig selv med, når det drejede sig om fejlurderinger. Det skal jeg da også gerne gøre — tage mig selv med — og erkende, at der er da situationer, hvor jeg i dag kan se, at man burde have handlet an-

derledes. En af dem er situationen i foråret 1969, da vi gennemførte en vis stramning af finanspolitikken — ja, også af pengepolitikken, men det er finanspolitikken, jeg her tænker på. Jeg kan da se i dag, at stramningen dengang burde have været væsentlig stærkere, end den var, således at vi i andet halvår af 1969 havde fået et roligere forløb, end vi fik, og dermed en blidere overgang, et mindre eksplosivt økonomisk klima ved kildeskattens indførelse end det, vi faktisk fik. Men når jeg tænker tilbage på oppositionens stilling til de moderate forslag om stramning, vi dengang gennemførte, har jeg ikke svært ved at forestille mig, hvad reaktionen ville have været, hvis vi dengang havde skønnet, hvad vi i dag kan se ville have været mere rigtigt, og havde gennemført en stærkere stramning. Det ville have mødt overordentlig stærk modstand og være blevet mødt med den kritik, at nu skabte vi en vældig arbejdsløshed.

Jeg tror altså, at de bevægelser, vi i øjeblikket befinder os i, i så høj grad er sammenknyttede med ekstraordinære forhold i 1969 og 1970, at vi skal være varsomme med på grundlag af denne særlige situation at drage alt for sikre slutninger om, at skattepolitikken ikke længere er et effektivt redskab. Men vi må nok erkende, at under alle omstændigheder er det vigtigt, at en stram skattepolitik også ledsages af en stram udgiftspolitik, fordi den givetvis er et sikrere middel over for en dæmpning af den økonomiske ekspansion.

Nu talte hr. Lysholt Hansen om, at de høje skatter skabte modløshed hos borgerne, og hr. Poul Dam skildrede vanskelighederne ved at føre økonomisk politik, når det offentlige efterhånden beslaglagde næsten halvdelen af nationalindkomsten. Jeg er da enig i, at der her er et stort problem, men jeg synes måske nok, at det må give anledning til overvejelser af en ganske særlig karakter hos de partier, der netop ønsker, at det offentlige skal udvide sin aktivitet særlig meget. Vi har jo da endelig heller ikke mødt den store sympati for regeringens sparebestræbelser netop hos hr. Lysholt Hansen og hr. Poul Dam.

Men rigtigt er det, at vi passerer gennem en periode med særlige vanskeligheder for den økonomiske politik. Jeg har omtalt de uberegnelige forskydninger, der er sket i